

Список використаних джерел:

1. Жижина М. В. Инновационное развитие криминалистики на современном этапе [Електронний ресурс] / М. В. Жижина // Lex Russica (Научные труды МГЮА). – 2012. – № 1. – С. 117–125. – Режим доступу : www.nbpublish.com/library_get_pdf.php?id=23261.
2. Юсупов В. Сучасні напрями розвитку криміналістики в Україні / В. Юсупов // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 3. – С. 163–166.
3. Шепітько В. Ю. Рецензія на обґрунтування щодо проведених досліджень із розроблення програмного забезпечення «GRAFIT» / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва // Питання боротьби зі злочинністю. – Харків, 2008. – С. 295–299.
4. Криміналістичні засоби та інноваційні технології у боротьбі зі злочинністю : [звіт про наук. дослід.] // Питання боротьби зі злочинністю. – Харків, 2012. – Вип. 24. – С. 34–47.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://academy.ssu.gov.ua/ua/news/Noviy-klas-kriminalstiki-v-Akadem-vtlennya-ostannh-nnovacy-zadlya-yaksno-pdgotovki-operativnih-sprvobtnikv-SBU.htm>.
6. Дуфенюк О. М., Ковальська М. Ю. Новітні технології у практиці досудового розслідування на прикладі використання 3-D сканерів і смартфонів під час огляду місця події / О. М. Дуфенюк, М. Ю. Ковальська // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 2. – С. 302–305.
7. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 128 с.
8. Криміналістичне та антитерористичне [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.es-trade.kiev.ua>.

Літвінова Олена Валеріївна,

викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Примак Анна Віталіївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ В ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Спеціальні знання – системно-структурна характеристика теоретичних знань та практичних навичок, вмінь в галузі певної науки, техніки, мистецтва і ремесла, придбаних шляхом спеціальної підготовки або професійного досвіду, які не є загальнодоступними і загальновідомими та застосовані в порядку, встановленому законом

(конституційним, кримінально-процесуальним, цивільним процесуальним, адміністративним процесуальним, господарським процесуальним, митним, податковим та іншими).

Цілями застосування слідчим власних знань є: безпосереднє виявлення, фіксація, попереднє вивчення, оцінка та використання доказів, вирішення питання про їх належність та допустимість, правильна кваліфікація скоєного, визначення предмета і меж доказування, якісне проведення процесуальних дій, організація взаємодії з обізнаними особами (спеціалістами, експертами) в процесі розкриття і розслідування злочинів.

Залежно від процесуального статусу суб'єктів, які використовують спеціальні знання у кримінальному провадженні, науковці пропонують розділити їх на такі групи: 1) особи, які здійснюють розслідування і оперативно-розшукові заходи (слідчий, прокурор, суддя); 2) фахівці, процесуальне становище яких визначається наявністю у них спеціальних знань. Вони володіють процесуальними правами і обов'язками, можуть притягуватись до кримінальної чи іншої відповідальності. До них відносяться експерт, спеціаліст, лікар, педагог, перекладач, сурдоперекладач; 3) фахівці, процесуальне становище яких не визначається наявністю у них спеціальних знань (ревізор, співробітник податкової інспекції тощо).

Загально визначеними є дві процесуальні форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні – судова експертиза та участь спеціаліста під час проведення процесуальних дій.

При плануванні слідчої (розшукової) дії за участю в ній спеціаліста, слідчий визначається з наступним: 1) які види спеціальних знань будуть необхідні для допомоги при проведенні слідчої (розшукової) дії; 2) метою запрошення спеціаліста, виходячи із необхідних форм допомоги та функцій, що може він здійснювати під час слідчої (розшукової) дії; 3) необхідністю залучення групи або бригади спеціалістів при проведенні слідчої (розшукової) дії; 4) з якої установи, підприємства чи організації доцільно залучати спеціаліста (спеціалістів); 5) обранням доцільної форми виклику спеціаліста залежно від ситуації слідчої (розшукової) дії; 6) у який спосіб буде забезпечено прибуття спеціаліста або спеціалістів, а також їх обладнання до місця проведення слідчої (розшукової) дії; 7) з необхідністю ознайомити спеціаліста з окремими матеріалами кримінального провадження; 8) крім того, слідчий має враховувати графік роботи спеціаліста (спеціалістів) у разі необхідності невідкладного проведення слідчої (розшукової) дії.

В будь-якому випадку при плануванні розслідування правопорушень, пов'язаних з корупцією, враховуючи, що переважну більшість їх становлять посадові або корисливі злочини у сфері економіки, пов'язані з виконанням винними особами службових обов'язків, необхідно у першу чергу планувати: отримання та ретельне

вивчення актів ревізій, перевірок, інвентаризацій тощо; якщо ревізію не проведено, призначити її; долучити до матеріалів провадження всі можливі документи, які мають значення для встановлення обставин; особисто вивчити ті нормативні акти, згідно з якими повинні були діяти винні особи при виконанні своїх посадових обов'язків; у разі необхідності допитати ревізорів по обставинах проведення ними ревізії, за її висновками; допитати осіб, прізвища яких вказані у акті ревізії; оглянути приміщення, це знаходилось майно; допитати матеріально відповідальних осіб; встановити, чи є особа, щодо якої відкрите кримінальне провадження державним службовцем, посадовою особою.

Загальний план органів досудового розслідування по кримінальних провадженнях повинен доповнюватися планами слідчих (розшукових) дій, які повинні містити його ціль, умови, місця та час проведення, зміст підготовчих заходів, учасники дій, тактичні прийоми та технічні засоби фіксації результатів.

Висловлені позиції щодо елементів криміналістичної характеристики злочинів, можна зробити висновок, що наданий якісний та кількісний склад вказаної наукової категорії не є статичним.

За загальним правилом, до структури криміналістичної характеристики злочинів, пов'язаних із корупцією, можна віднести: 1) особу злочинця; 2) спосіб вчинення злочину та його приховування; 3) обстановку (час та місце вчинення); 4) предмет; 5) мету та мотив; 6) завдану шкода; 7) потерпілих та третіх осіб. У залежності від необхідності та характеру скоєного злочину корупційної спрямованості до криміналістичної характеристики можуть додаватися такі елементи, як «слідова картина», типові слідчі версії та інші.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1339 від 03.11.2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

2. Наказ МВС України №575 від 07.07.2017 «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.